

בתום המלחמה: ישיבת מיר על פרישת הרכים ארץ ישראל או אמריקה

הרב עמיהוד יצחק מאיר לוי

א

משקטו קולות המלחמה במערב ובמזרח, ניצבה ישיבת מיר בשנחאי מול השאלה הקשה, לאן? לאיזה מקום עוברים? היה ברור לכל שאין עתיד להימצאות יהודים במזרח הרחוק, וכ"ש להימצאותה של הישיבה בשנחאי.

השאלה לאן? לא היתה רק נחלת תלמידי הישיבה וראשיה אלא היא הדריכה את מנוחת העולם התורני כולו. סוף כל סוף ישיבת מיר היתה הישיבה היחידה באירופה ששרדה את השואה בשלמותה. לפיכך היה ברור שלמיקומה תהא השפעה מכרעת על שיקומו ועיצובו של עולם התורה שחרב.

במכתבים אחדים ששלח המשגיח זצ"ל הוא תיאר זעיר פה זעיר שם את המצוקה של הישיבה, הן "מחמת האקלים הגורם מחלות שונות ומשונות ר"ל, והן מחמת הרפתקאות המתחדשות בכל יום". לכל זה יש להוסיף כי הקהילה היהודית בשנחאי הלכה והתמעטה בקצב מהיר. כולם עשו מאמצים לצאת מהעיר ולהגר לאחת ממדינות אמריקה או לעלות לא"י. בו בעת הלך והתעצם המאבק האלים בסין בין הרפובליקאים לקומוניסטים וניצני מלחמת אזרחים שאיימה על שלום הקהילה היהודית נראו באופק. יהודי שנחאי ובתוכם בני הישיבה חשו שהקרקע בוירת מתחת רגליהם וגמרו אומר "לברוח מן העיר במהירות האפשרית".

שני מקומות היו ראויים לקלוט את הישיבה, ארץ ישראל וארה"ב. היעד המועדף היה ארץ ישראל. הרי בירושלים ישב מראשית המלחמה ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל. הוא הקדים לצאת לארץ ישראל עוד לפני יציאת הישיבה

1. גרמניה נכנעה בכ"ד אייר תש"ה (7.5.45). אך המלחמה במזרח הרחוק נמשכה ללא הרף, אם כי בכל החזיתות היו היפאנים בנסיגה. בכ"ה אב תש"ה (6.8.45) הטילו האמריקאים פצצת אטום על העיר היורשמה כיפאן, ושלשה ימים מאוחר יותר בכ"ח אב תש"ה רוח ליהודי שנחאי.

נגאסאקי. כתוצאה מכך נכנעה יפן ללא תנאי לבעלות הברית (ד' אלול תש"ו - 15.8.45). הסכם הכניעה הרשמי נחתם כעבור שבועיים, וימים אחדים לאחר מכן נכנעו כוחות הצבא היפני בסין. אז רוח ליהודי שנחאי.

הגר"י לוינשטיין ולימנו הגר"מ שך (תש"ו בקירוב)

בשנחאי ראה הזריחה בפאתי קדם ח"ב, 17. אולי נתכווין לפסוק בהושע י"ד "קחו עמי תקע"א. עמכם דברים ושובו אל ה'" וכו'.